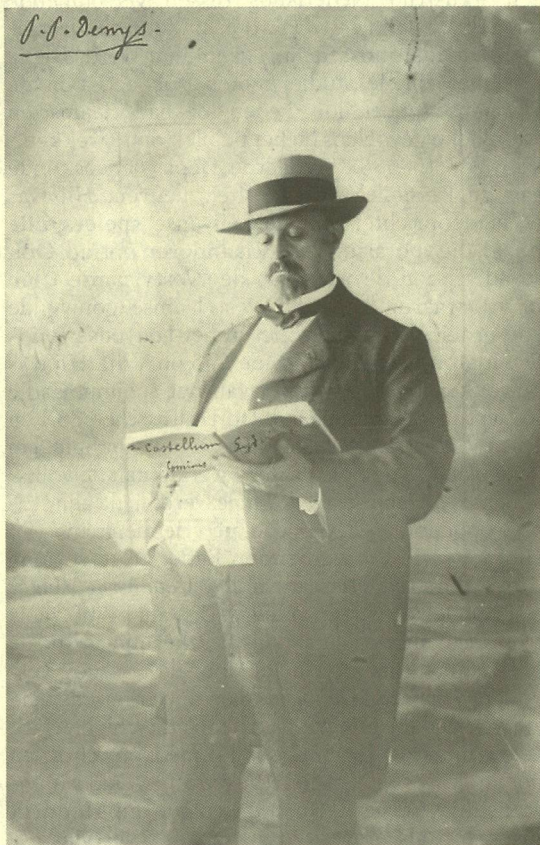

DENYS, Pieter P. (Staden 28 juni 1849 – Komen 17 mei 1930).

Was de begaafde zoon van een strodekker, die in september 1868 het diploma van onderwijzer behaalde aan de Sint-Jozef normaalschool te Torhout,

waar hij Vlaamsgezind werd. In mei 1870 werd Denys hulponderwijzer in de stadsschool voor jongens te Roeselare. Hij werd er bevriend met de familie van **Albrecht Rodenbach**. Nauw betrokken bij het culturele leven leerde hij in juni 1870 **Hen-drik Horrie**, **Alfons Carlier** en **Zeger Maelfait** kennen in de Vlaamsgezinde lettervereniging **De Vriendschap**, waar hij tot 1888 een markante letterkundige activiteit (gedichten en lezingen) ontwikkelde. In oktober 1873 was hij te Komen tot hoofdonderwijzer benoemd, niet zonder zijn vrienden erop te wijzen dat "Ik Vlaamsch van hert en ziel blijf en dat mijn hert voor geene Wallonk kloppen zou". In 1875 was Denys de verantwoordelijke uitgever van de *Almanak voor de leerende jeugd van Vlaanderen*. In 1880 sprak hij in naam van de Roeselaarse toneelspelersgilde van Sint-Jan een grafrede uit voor Rodenbach. Hij ontplooidde niet alleen een intense letterkundige activiteit maar ook een sociale inzet voor het onderwijzend personeel: "Mijn vurigste wensch is dat de woorden welk een echt vlaamsch hart ontvlogen, eenig goeds zouden stichten, en bijzonderlijk de gloed aanvuren voor maatschappelijke orde, voor Godsdienst en Vader-

De Vlaamsgezinde onderwijzer en letterkundige Pieter Denys stuurde op 8 september 1913 zijn vriend en boekhandelaar H. Deseyn deze foto van zichzelf, poserend voor de zee in Oostende. (AMVC)

land." Tijdens de schoolstrijd (1879-1884) koos hij de zijde van de liberalen, zonder zijn Vlaamsgezindheid te negeren. Zo werd hij in 1886 lid van de Roeselaarse liberale letterkundige kring De Kerels "voor de opleving van onze moedertaal", waaraan ook Ferdinand Rodenbach (Albrechts broer) meewerkte. Hij werd tevens lid van het Willemsfonds en in 1889 van het Antwerps Taalverbond. Zijn flamingantisme motiveerde zijn actie voor tweetaaligheid te Komen; zijn Rodenbachiaanse inzet voor taal en recht werd weldra aangevuld met een Nederlandse visie.

In 1879 stichtte hij het tijdschrift *De Volksschool*, een "Maandschrift ter bevordering van onderwijs, opvoeding en Vlaamsche letterkunde". Zijn aandacht voor volksopvoeding en onderwijs kreeg de bovenhand. Hij werd lid van de neutrale Algemeene Belgische Onderwijzersbond (ABOB), voorzitter van de Komense afdeling, secretaris (1882-1887) van de West-Vlaamse afdeling en hoofdredacteur (1879-1897) van *De Volksschool*. Hij ijverde voor de verbetering van de geldelijke toestand van de onderwijzers en schreef menig leerboek om de Franstaligen te helpen "Vlaamsch te leren". In 1902 werd hij lid van het Comité flamand de France; hij juichte de heropleving toe van het Nederlands in Frans-Vlaanderen en langs de taalgrens. Onder zijn vrienden telde hij Eugeen van Oye, Lodewijk Scharpé, Maelfait, Rodenbach en Horrie. In 1917 vluchtte hij met zijn gezin naar Brussel en hij kwam als gepensioneerd naar Komen terug.

WERKEN: Artikelen in *De Vlaamsche Kunsthalle*; *Het Vlaamsche Volk*; *Vlaamsch en Vrij*; *De Morgenster*; – dichtbundels: *Een Handdruk aan vrienden*, 1882; *Door de Wereld!*, 1887; – proza: *Hendrik Groenlandt*, 1873; *Marieken van het Kruishof*, 1879; *Het misdrijf uit het slot van Komen*, 1880; *Ludwina du Castel de Comines. Roman chrétien de l'aurore du Christianisme en Flandre*, 1913; – leerboeken: *Methode de lecture flamande à l'usage des Wallons*, 1892; *Het Brievenboek der leerende jeugd*, 1895.

LITERATUUR: M. de Bruyne, *De Gilde der "Westvlaamsche Gebroeders" volgens Zeger Maelfait 1875-1876*, 1978; – F. Simon, *De Belgische Leerkracht, Lager Onderwijs en zijn beroepsvereniging. Een politiseringsproces 1857-1895*, RUG, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1979; – M. de Bruyne, 'Denys Pieter Paul', in *NBW*, XIII, 1990; – id., "Albrecht Rodenbach" Een boek van Pieter Denys dat nooit verscheen (1888)', in *Biekorf*, nr. 1 (1990), p. 62-80; – id., 'Pierre-Paul Denys (1849-1930), instituteur à Comines et homme de lettres flamingant', in *Mémoires de la société d'histoire de Comines-Warneton et de la région*, jg. 23 (1993), p. 259-274.

MICHIEL DE BRUYNE